

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Socialdepartementet

Yttrande över Sjukpenninggrundande inkomst för företagare under företagets uppbyggnadsskede (promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till ändring i socialförsäkringsbalken.

Förslaget anges innebära att den som startar ett företag i aktiebolagsform under ett uppbyggnadsskede ska få en sjukpenninggrundande inkomst som minst motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning. Samma förutsättningar gäller redan idag för den som startar ett företag i form av enskild näringsverksamhet eller ett handels- eller kommanditbolag. Vidare anges förslaget innebära att den tid som får räknas som ett uppbyggnadsskede förlängs från 24 månader till 36 månader.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I remissen anges att särskilda bestämmelser gäller för den person som startar ett företag som enskild näringsverksamhet eller ett handels- eller kommanditbolag. Syftet är att öka tryggheten för egenföretagare under den tid som företaget är i ett uppbyggnadsskede. Motsvarande gäller emellertid inte för den person som väljer att starta verksamheten i aktiebolagsform. Vid beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) beaktas dessa personer som vilka anställda som helst. SGI:n baseras på den lön som personen erhåller från det aktuella aktiebolaget. Förslagsställaren konstaterar emellertid att situationen för den som påbörjar en näringsverksamhet oavsett företagsform är likartad. Under verksamhetens uppbyggnadsskede tar många aktiebolagsägare ut mycket lite lön, eller ingen alls och har därför ett svagt eller obefintligt försäkringsskydd vid föräldraledighet eller sjukdom. Mot denna bakgrund lämnas förslaget om en likvärdig behandling oavsett företagsform och en förlängd tid för det som ses som uppbyggnadsskedet, i enlighet med det som refererats ovan.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges inget om alternativa lösningar eller effekter av om ingen reglering kommer till stånd. I redovisningen av skälen för förslagen anges emellertid att den parlamentariska sjukförsäkringsutredningen (PSFU) har lämnat ett delvis annorlunda förslag, där principen skulle vara att SGI baserades på den inkomst som aktiebolagsägaren hade innan aktiebolaget startades. Det finns

också resonemang när det gäller för- och nackdelar med hur definitionen av företagare görs. Däremot saknas en tydlig jämförelse av det förslag som lämnats och vad som skulle bli fallet om ingen reglering kommer till stånd.

Regelrådet gör följande bedömning. Jämförelsen mellan det förslag som lämnas i promemorian och det som PSFU lämnat hade kunnat vara tydligare, men kan ändå anses utgöra en redovisning av alternativa lösningar. En möjlig slutsats utifrån underlaget är att förslagsställarens bedömning är att effekten av om ingen reglering kommer till stånd är att dagens problem blir bestående. Om så är fallet borde detta ha angetts explicit. Befintlig information i detta avseende kan inte anses tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av effekter av om ingen reglering kommer till stånd bristfällig.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att förslagen inte bedöms ha några konsekvenser eller stå i strid med de skyldigheter som följer av EU-lagstiftningen eller Sveriges internationella åtaganden.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges att förslaget avses träda i kraft den 1 augusti 2018. Inget anges om behov av speciella informationsinsatser.

Regelrådet gör följande bedömning. En redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande ska innehålla information om några särskilda hänsyn har tagits vid valet av tidpunkt. Sådan information saknas helt, vilket är en brist. Det finns inte heller någon beskrivning av behov av speciella informationsinsatser, vilket också är en brist.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen anges att antalet nystartade företag 2016 var 71825, varav drygt 37000 var enskilda näringsidkare, drygt 31000 var aktiebolag och resterande drygt 3000 var handels- eller kommanditbolag. Inget anges om företagens storlek eller bransch.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslaget avser att förändra förutsättningarna för företagande. Mot den bakgrunden är det motiverat med en så utvecklad beskrivning av berörda företag som möjligt. Att som utgångspunkt redovisa så aktuell statistik som möjligt över nystartade företag är i princip en god idé. För att beskrivningen skulle ses som tillräcklig i detta fall borde emellertid i vart fall något ha sagts om de berörda företagens storlek och branschtillhörighet. Det framgår inte om förslagsställaren har försökt att få reda på data om exempelvis antal anställda. Om det fanns särskilda svårigheter att få något mer utvecklad statistisk i dessa avseenden för populationen nystartade företag år 2016 borde detta ha kunnat anges. Eftersom ett antal företag anges i konsekvensutredningen, och eftersom förslagsställaren anger en bedömning att förslaget kan väntas leda till att fler startar företag, bedömer Regelrådet att redovisning av företagens antal kan anses tillräcklig givet förutsättningarna i detta fall.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån bransch och storlek bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Inget anges om förslagets påverkan på företagens administrativa kostnader.

Regelrådet gör följande bedömning. Om det är förslagsställarens bedömning att påverkan på företagens administrativa kostnader saknas, ska detta anges.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens administrativa kostnader bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

Inget anges om påverkan på företagens andra kostnader eller företagens verksamhet.

Regelrådet gör följande bedömning. Om det är förslagsställarens bedömning att påverkan på företagens andra kostnader och verksamhet saknas, ska detta anges. Regelrådet kan konstatera att det är möjligt att ett riskavlyft för de nystartade aktiebolagen utöver att bidra till att fler nya sådana bolag startas också kan medföra ett större ekonomiskt handlingsutrymme eftersom behovet att företaget självt försäkras sig mot risk under uppbyggnadsfasen minskar. Detta borde ha ett ekonomiskt värde, även om Regelrådet har förståelse för att det är svårt att kvantifiera. Att information helt saknas är i alla händelser otillräckligt.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på företagens andra kostnader och verksamhet bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Inget anges om påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag.

Regelrådet konstaterar att om antalet nystartade företag ökar, bör det generellt kunna antas främja stärkt konkurrens på de marknader som de nya bolagen är verksamma. Regelrådet har förståelse för att det inte går att förutse förslagets effekter i detalj, men att inget nämns om sådana effekter är en brist.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen anges att mot bakgrund av att förslaget bedöms minska riskerna med företagande och mot bakgrund av att kvinnor i större utsträckning än män anser att företagande är förknippat med mindre trygghet än att vara anställd bedöms förslaget ha en positiv inverkan på kvinnors vilja att starta och bedriva företag. Det anges också kunna skapa incitament till att delägare i fåmansföretag tar ut utdelning eller kapitalvinst i stället för lön. Denna effekt anges emellertid motverkas bl.a. av att lägre lön leder till lägre pensionsrätt och av att nystartade företag kan antas ha begränsade möjligheter till en sådan planering.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Inget anges om särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det går att sluta sig till att förslaget inte innehåller några bestämmelser som i sig tar hänsyn till företagens storlek. Däremot kan det förväntas att nystartade företag i många fall är små. Det går därmed att sluta sig till att det är troligt att förslaget är gynnsamt för små företag. Det är emellertid en brist att inget har angetts om detta i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning bristfällig.

Sammantagen bedömning

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen endast med få undantag har analyserat effekterna för företag. Det är visserligen enligt Regelrådets uppfattning förståeligt att det inte går att förutse effekterna i detalj men med tanke på att förslaget på ett tydligt sätt syftar till att underlätta företagande kan inte den information som ges anses ha tillräcklig kvalitet. Regelrådet vill i detta sammanhang framhålla att den generella bristen är att redovisningen är alltför kortfattad och i flera fall hade relativt små kompletteringar kunnat medföra att kvaliteten blivit tillräcklig.

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 17 januari 2018.

I beslutet deltog Claes Norberg (ordförande), Yvonne von Friedrichs och Lennart Renbjär.

Ärendet föredrogs av Per Högström.

Claes Norberg
Ordförande

Per Högström
Föredragande